GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Ner. 48. 23. Kwietnia 1828.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Portugalija.

Podług wiadomości z Lizbony z d. 22. Marca (w Gazetach Paryzkich umieszczonych) Jenerał Saldanha e Daun (dawniéj Gubernator w Oporto, a późniéj jakiś czas Minister wojny), który w ostatnich czasach bawił w Anglii, przybywszy na Angielskim statku pocztowym w d. 21. rano na Tag, nie wysiadł na ląd, lecz natychmiast ze statu pocztowego udał się na pokład Angielskiego okrętu stojącego na Tagu.

Poseł Francuzki, Xiążę de Rauzan, (który jak wiadomo dla interessów rodzinnych otrzymał urlop) zamyślał w d. 22. wsiąść na ów statek pocztowy i popłynąć do Kadyxu; Sekretarz poselstwa aż do przybycia Barona Durand de Mareuil sprawować będzie interesa.

W Setubal (małém miasteczku portowém w stronie południowéj od Lizbony) chciano Infanta Dom Miguela ogłosić Królem samowładnym; przyczém przyszło do wyraźnych rozruchów. (*G. W.*)

Wielka Brytanija i Irlandyja.

W d. 3. i 4. Kwietnia odbywały się narady Ministrów. Po skończeniu ostatniéj mieli długą rozmowę z Hrab. Dudley Posłowie Austryjacki i Pruski. Równie w dniu poprzedzającym widział się Xiążę Polignac z Xięciem Wellingtonem i Hr. Dudley.

Słychać, że Alexander Barring, Sir William Carlis, Sir Tomasz Lodbridge i E. Byay, będą mianowani Parami. P. Stratfort-Kanning obrany został Członkiem Parlamentu z miasteczka Old-Sarum.

Izby Parlamentu zebrały się w d. 3. Kwietnia i dla nadchodzących świąt odroczyły posiedzenie swoje do d. 15. Kwietnia. (*G. W.*)

W d. 28. Marca wprowadzony został do Izby wyższéy Baron Heytesbury (A'Court) przez Lordów Howard de Walden i Stewart de Rothsay, gdzie po wykonaniu przysięgi zajął miejsce swoje. Przełożono mnóstwo prośb, żądających zniesienia aktu świadectwa i korporacyi. Lord King podał petycyją Katolików z obwodu Louth (Lincolnshire) żądającą powszechnéj równości wszystkich wyznań. Zaś Xiążę Wellington podał petycyją Lorda Majora i władzy miejskiéj Dublina przeciwko wszelkim dalszym zezwoleniom dla Katolików. — Lord Darnley zapowiedział na d. 25. Kwietnia wniosek o śledztwie względem stanu Irlandyi. Poczém Izba na wniosek Margr. Lansdowne, zamieniła się w Wydział do rozpoznania bilu dotyczącego się obelgi osób. Po niejakich odmianach zezwolono na wydrukowanie takowego. Wtedy rozpoznawało Zgromadzenie prawo świadectwa, w którém kwakry uwolnieni są od zwyczajnéj przysięgi. — Wniosek Marg. Lansdowne, aby krzywo-przysiężców od sądowego świadectwa wyłączyć, został przyjęty. Dalsze rozprawy odłożono na dzień 2. Kwietnia.

Dziennik *Globe* zapewnia, że Ameryka północna pod bardzo korzystnemi warunkami zawarła traktat handlowy z W. Portą, przez który między innemi będzie miała przystań na morzu środziemném. (*D. A.*)

Jakieśmy już donieśli, wniosek rządu względem przywozu zboża, odłożony został do d. 31. Marca w skutek słabości Prezydenta kontroli handlowéj, P. Grant. Tenże ma przełożyć w Izbie niższéj ten projekt, który podług woli Xięcia Wellingtona razem obudwom Izbom Parlamentu ma być przełożony. Rząd chce przełożyć pewne uchwały w takim sposobie ułożone, iż tworzyć będą prawo zbożowe. Gdyby się zamiar ten nie udał, tedy Ministrowie przełożą swoje uchwały Izbie, które będą odczytane i drukowane, lecz rozpoznanie onych nastąpi dopiero po Wielkiéjnocy.

W d. 31. Marca przełożony został obudwom Izbom Parlamentu, w Izbie wyższéj przez Xięcia Wellingtona, a w Izbie niższéj przez P. Charles Grant wniosek względem przywozu zboża. Pierwszy oświadczył, że systemat jego pomiędzy dwiema sprzecznemi sobie zasadami: wysokich ceł na zboże zagraniczne i wolności handlu, trzyma środek, i oraz ma na celu interessa angielskiego rolnictwa, gdyż przez małe cła tak więksi, jakoteż mniejsi posiadacze gruntów największą ponieśliby szkodę. Anglija tylko przez opiekę rządu stała się krajem rolniczym; wolność wprowadzania zboża lub małe cła uczyniłyby Angliją hołdownicza przemysłowi zagranicznemu, albowiem, jakieżby było nasze położenie, gdybyśmy musieli żebrać chleba za granicą, a Mocarstwa stałego lądu zechciały na wywóz zboża wyższe cło nałożyć?

)(

Przełożone propozycyje są następującej treści: »Gdy prawnie poświadczona średnia cena zboża w kraju dojdzie 62 szyl., lub stoi niżej 53 szyl, wtedy opłata od obcego zboża wynosić powinna 24 szyl. 8 de. od kwarteru; przy średniej cenie 63 szyl., 23 szyl. 8 d.; przy 64 szy., 22 szy. 8 d.; przy 65 szy., 21 szy. 8 i przy 66 szyl. nakoniec opłata ta wypadnie 20 szyl. 8 de. Przeciwnie zaś powiększające się stopniowanie, gdy według stosunku zmniejszenia się ceny średniej cło idzie w górę, poczyna się przy 52 szy. a ustaje przy 73. — Zdaje się, że obiedwie Izby chcą położyć tamę niepewności praw zbożowych. Roku zeszłego po zniesieniu pierwszego bilu, przyjęto drugi, który atoli tylko od d. 1. Lipca 1817 do d. 1. Maja 1828 był obowiązującym. W ciągu miesięcy: Lipca i Sierpnia przywieziono 500,000 kwarterów zagranicznego zboża na targi Angielskie, chociaż opłata wynosiła 1 fun. szt. 4 1/2 szyl. od kwarteru i krajowe zapasy wystarczały na potrzeby. Owo zagraniczne zboże złożone było w roku 1825 pod zamkiem król., w tem mniemaniu, że opłata nie będzie więcej jak 12 szyl. ustanowiona. Miasto tego musiano płacić 1 fu szt. 4 1/2 szyl. nie chcąc zboże dłużej zostawić na składzie, lub takowe znowu wyprowadzać.

Temu złemu zaradzić chce nowy projekt do prawa, gdyż stara się wstrzymywać dowóz zagraniczny dopóty, dopóki zboże krajowe utrzymywać się będzie między 60 i 64 szyl. Projekt ten zawiera w sobie istotę bilu z przeszłego posiedzenia, wyjąwszy jedyną modyfikacyją w szeregu stopni cła. Opłata od owsa i jęczmienia nie powinna być podniesiona. Względem obawy przemycania przy ustaleniu średniej ceny, z któréjto bojaźni poprawka Wellingtona w roku zeszłym pochodziła, starano się po większéj części zapobiedź dowozem zboża Szkockiego i Irlandzkiego i pomnożeniem miejsc, gdzie ceny będą układane. — Podług Koryjera spodziewa się Ministeryjum, że przełożony projekt będzie się stale utrzymywał, a przynajmniej położy koniec niespokojności względem tego przedmiotu.

Przeciwko temu planowi rządowemu protestował w Izbie niższéj P. Whitemore. P. Gyoch utrzymywał, że dotychczasowe prawa zbożowe są najlepsze, gdy jednak mają być odmienione, głosował za wnioskiem rządu. P. Benett sądził, że przez przypuszczenie obcego zboża powiększy się nędza ludu. Przeciwnie mniema P. Baring, iż, chociaż rolnictwu potrzeba największą opiekę dawać, jednakowoż opieka ta ma swoje granice.— Sir Fr. Burdett spodziewa się, że dawniejszy kwitnący stan kraju przywrócony zostanie jedynie przez podniesienie się ceny zboża. Wniosek rządu miał być dopiero po Świętach Wielkanocnych gruntownie rozpoznany.

Jedna z dwóch Kommissyj do rozpoznania ustaw Angielskich ożywiona została przez działalność P. Peela; trudnić się będzie postępowaniem prawnem w wyższych sądach i skróceniem postępowania prawnego. Członkami tejże mają być mianowani PP. Sergeant Bosanquet, Sergeant Stephan, E. H. Alderson, T. Pallerson i T. Parke; mężowie znamienici ze swoich umiejętności prawniczych. Były sędzia (*Common Pleas*), Sir John Richardson, i były Pod Sekretarz P. Hobhouse, wezwani, aby do tego należeli, jednak przez słabość swoję wymówili się od tego.

Lord Morpeth doniósł w d. 2. Izbie niższéj, że w d. 15. Maja uczyni wniosek dla pozyskania życzliwości J. K. Mości na korzyści rodziny zmarłego Kanninga, jeźli do tego czasu sam rząd nie przełoży takiego rodzaju środka. — Sir Robert Wilson żądał wykazu wywozu do Ameryki południowéj. Starał się ón zbijać twierdzenie, że Buenos-Ayres woli wojnę korsarską nad prawy handel, że handel z temi Państwy dla Anglii szkodliwy i że we wszystkich stosunkach pieniężnych nierzetelnie postępowały. Na osłabienie tych podań przytoczył ón, iż regularny handel wywozowy z Buenos-Ajres w latach 1823 do 1825 czynił 11 mil. piastr., a handel przywozowy 8 mil.; ogólnie handel południowo-amerykański w latach 1822 do 1826 wynosił 31 mil. fun szt. (między temi 16 mil. Brazylijski); Summa ta jest rezultatem prostego ich handlu z Angliją, nie licząc w to handlu z Jamaiką i innemi posiadłościami Angielskiemi. Z kopalni, jak dowodzi mowca, pod dobrym zarządem, możnaby większe osiągnąć korzyści, gdyż od r. 1733 do 1826 kopalnie Mexykańskie czyniły rocznie 3 mil. fu. szt. Poczém przywiódł postęp cywilizacyi w owych okolicach, zniesienie niewoli i nadzwyczajne zużycie Angielskich rękodzieł od czasu niepodległości Panstw owych, i sądził, że, jak Krzysztof Kolumb nie odstraszał się przeszkodami, tak też i Anglija po tylu ofiarach, nie powinna zaniechać wiele obiecującego dzieła. Wniosek powyższy przyjęto.

Zdaje się, że położenie wierzycieli różnych Państw amerykańskich, które dywidendy swojéj nie zapłaciły, sprowadzi nakoniec pośrednictwo lepszego rodzaju, niżeli to, którego dotąd doświadczano. W ciągu zeszłego tygodnia, wielu członków Parlamentowych, mających także między kapitalistami wielkie związki, mieli narady w tym przedmiocie, na których uchwalono, rozesłać wezwanie do podpisu, przez które zwołani mają być wszyscy wierzyciele owych Państw, w zamiarze, aby ich pretensyjom nadać ważność. Już zebrano do tego wezwania mnóstwo podpi-

sów ludzi godnych, a jeden z pierwszych kupców starego miasta (city) Londynu okazał gotowość, wrazie potrzeby przewodniczenia na zgromadzeniu. Dziennik Globe czyni uwagę, że wspomnione pretensyje wynoszą prawie 20 mil. funt. szter.

Podług doniesień z Londynu z d. 2. Kwietnia w Gazetach Paryzkich umieszczonych, czynią znaczne uzbrajania w przystaniach angielskich; rozkazy Admiralicyi przepisują warsztatóm okrętowym wielką szybkość. Niewiadome jest przeznaczenie tych nowych uzbrajań wojennych, niektórzy twierdzą, iż są przeznaczone na morze śródziemne.

Konsolidy 3procentowe stały w d. 3. Kwiet. po 84 1/8. Sprzedaż 125,000 funt. szt. sprawiła na gieldzie wielkie wrażenie; co jeszcze bardziej się powiększyło, gdy się dowiedziano, że Lord Dudley papiery owe sprzedaje. Przemyślnicy upatrują w tém środek do zakupienia potrzeb wojennych na morze środziemne. (*G. W.*)

Francyja.

W dniu 2. Kwietnia przewodniczył Król w Radzie Ministeryjalnéj, na któréj znajdował się Delfin. Poczém odprawiono Radę gabinetową, któréj obecnymi byli Ministrowie Stanu: Xiążę Levis, Hr. Alexis de Noailles, Vicehr. Laine, Baron Portal, i Radcy Stanu Allent i Bourdeau. Przedmiotem narad miało być rozpoznanie projektu do prawa względem druku pism peryjodycznych.

W d. 31. Marca zebrali się Deputowani do biór swoich dla mianowania Kommissyi skarbowéj. Kommissyja do ostatecznego uregulowania budżetu za rok 1826 składa się Panów: Augustyna Perrier, Hr. Charency, Saunac, Vicehr. Boulaye, d'Audigné de Restand, André de Lozere, Labbey de Pompieres, Baron Delessert, Dupont; Kommissyja do rozpoznania projektów do prawa względem dodatkowych kredytów roku rachunkowego 1827: 1) Ministrowi wojny 11 mil. 2000 fr.; 2) Ministrowi morskiemu 5 mil. 500,000 fr.; 3) Ministrowi skarbu 1 mil. 894,425 fr. z PP. Ricard, Montbrian, Leclerc, Durant d'Elcourt, Baron Wangen, Vassal, Baron Lepelletier d'Aulnay, du Maralhac, Vicehr. Beaumont. Kommissyja budżetowa z PP.: Renouard de Boussieres i Lardemelle, Kawalera Berbis i Hr. Sebastiani, Leclerc de Beaulieu i Gautier, Hr. Labourdonnaye i Mestadier, St. Albin i Bessières, Jenerała Dupont i Chauvelin, Barona Louis i Lafitte, Kawalera Perrier i Barona Pelet, Lastours i Pardessus.

Aby Izba Deputowanych była zupełna, potrzeba jeszcze teraz 37 Deputowanych mianować, jakoto: 28 w skutek podwójnych wyborów; 5 przez uchylenie wszystkich wyborów Departamentu Wasgau; 1 przez uchylenie wyboru P. Chardonnet (Saony i Ligiery); 1 przez podziękowanie Barona Dubay (Ardeche), i 1 z Korsyki w miejscu P. Vatismenil, uchylonego z braku potrzebnego wieku.

Dla przedsięwzięcia wyborów uzupełniających w Paryżu, wyborcy pierwszego obwodu miasta utworzyli wielkie towarzystwo, i przed kilką dniami zebrali się na polach elizejskich pod otwartém niebem. Utworzono formalne bióro, zebrały się grupy i massy, kandydaci wystąpili, mówili o swoich zasługach i prawach, i ich przeciwnicy otrzymali głos. Przeciwko téj szczególnéj i uderzającej formie wykonywania prawa wyborowego, Monitor z d. 4. Kwietnia umieścił artykuł, wyrażający: iż nie powinny być dopuszczane takie zgromadzenia, które wyłamując się z wpływu władz publicznych, mają w sobie cóś nieporządnego i niebezpiecznego.

Gazeta Francuzka mówi: »Wezwanie do Izby Parów w d. 3. Kwietnia znalazło miejsce; władza uznała nakoniec niebezpieczeństwo zgromadzenia ludu i powstawania klubów. Zacni Parowie zjednali sobie przezto nowe prawo do wdzięczności wszystkich przyjaciół porządku i kraju. Izba Parów przez powinność i interes będąc według swéj istoty ciałem utrzymującém, będzie czuwać nad naszemi interesami i instytucyjami, i bronić je przeciwko gwałtownościom i zamachom demokracyi; będzie ona nasamprzód broniła król. prerogatywy, téj pierwszéj z naszych publicznych swobód, bez któréjby wszystkie inne zamieniły się prędko w straszną rozwiozłość.

Sąd Królewski Paryzki, w sprawie o zaszłe roku upłynionego na ulicy S. Denis burzliwe sceny z powodu wyborów, zawyrokował, iż nie ma dostatecznych powodów, aby w tej sprawie oskarzonych, mianowicie byłych naczelników Policyi Franchet i Delavau pociągać do Sądu, a nawet jeszcze względem P. Delavau oświadczył się być niewłaściwym. Przyczém jednakże zastrzeżono stronom prawo zaniesienia skargi prywatnéj.

Okólnik Ministra handlu do Izb handlowych i do Izb doradczych sztuk i rękodzieł, uwiadamia takowe, że Ministeryjum to, oprócz dotychczasowych wiadomości handel i przemysł Francuzki interesujących, udzielać onym będzie wiadomości o zagranicznych taryfach i rozporządzeniach celnych, jakoteż innych dla handlu i przemysłu ważnych, które Ministeryjum odbiera.

Hr. Labourdonnaye mianowany został Prezydentem Kommissyi budżetowéj, a P. Gautier Sekretarzem tejże.

Biskup belowaceński, Minister spraw duchownych, wyjechał na święta Wielkanocne do swojéj dyjecezyi.

Gazeta Francyi oświadcza, że wieść, iż Ministrowie chcą dobrowolnie podać projekt do zniesienia cenzury, w teraźniejszém krytycznem położeniu Francyi nie zasługuje na wiarę. (*G. W.*)

Niemcy.

W skutek bulli Papiezkiéj, ogłoszonéj król. Wirtemberskim Dziennikiem rządowym z d. 30. Października r. z., dotychczasowy Jeneralny Wikaryjusz Biskupa Evory, Radca Stanu Keller, mianowany Biskupem nowo utworzonego Biskupstwa Rottenburskiego, który oraz, na mocy Papiezkiego upoważnienia za potwierdzeniem królewskiém utworzył przyszłą Kapitułę. (*G. W.*)

Królestwo Polskie.

Monitor Warszawski z d. 4. Kwietnia zawiera następującą odezwę Kommissyi rządowéj spraw wewnętrznéj i Policyi:

Mając sobie zakommunikowaną odezwę Ministra Sekretarza stanu do Jaśnie Wielmożnego Ministra Stanu prezydującego w Radzie Administracyjnéj królestwa pod datą 15/27 Marca r. b. z Petersburga w słowach:

»Iż woyna z Persią chwalebnym pokojem »na dniu 10/22 Lutego r. b. w Turkmanczaj »podpisanym ukończoną została; straty, które »napaść niesprawiedliwa krajom berła N. Cesa»rza Miłościwego podległym wyrządziła, po»wetowane zostały, a Cesarstwo otrzymało trakta»tem podpisanym granicę pod względem wojsko»wym bezpieczniejszą, przez przyłączenie Chana»tów Erywańskiego i Nachiczewańskiego, Okrę»giem Ormiańskim nazywać się na przyszłość »mających.»

»Nayjaśniejszy Pan nie wątpi, iż wierni Jego Cesarsko Królewskiéj Mości poddani Polscy dzielić będą radość, jakiéj sam doznał z otrzymania wiadomości o szczęśliwym wypadku, i że wspólnie z Nim zanosić będą do Wszechmocnego dziękczynienia.»

Pospiesza donieść o tém wszystkim mieszkańcom kraju, z uwiadomieniem, iż tym końcem odśpiewane będzie w stolicy w d 7. b. m. *Te Deum* w kościele katedralnym tutejszym, na którem wszystkie Władze Rządowe znaydować się będą; — oraz we wszystkich świątyniach każdego wyznania; niemniej każdem z miast całego kraju za odebraniem wiadomości o tem pomyslnem wydarzeniu.

W Warszawie d. 4. Kwietnia 1828.

Minister prezydujący
T. Mostowski.

Wiadomości ze Smyrny.

Podług wiadomości ze Smyrny z dnia 20 Marca, wypłynął francuski Wice - Admirał de Rigny na okręcie linijowym *le Trident* wraz z fregatą *la fleur de Lys* w d. 15. wspomnionego miesiąca z Vurly na morze pod Scio. — Ostatnie wiadomości z téj wyspy dochodzą do dnia 18. Marca, i z tych okazuje się, że wiadomość o zupełném przez Greków téj wyspy opuszczeniu, która się po powrocie do Stambułu Tahir Paszy rozeszła, była zawczesna. Grecy pod Pułkownikiem Fabvier, istotnie po wylądowaniu w d. 13. Marca około południa wojsk tureckich w Czesme przewiezionych miasto Scio i jego okolice opuścili, od oblężenia tamecznego zamku odstąpili, i zostawiwszy działa do oblęgania użyte, cofnęli się śpiesznie w południową część wyspy, do tak zwanych wsi Mastyx; tam stali oni jeszcze do d. 18, nie będąc niepokojeni od Turków, którzy nie posunęli się daléj ku południowi, jak tylko do Thalassopotami, najbliższéj wsi pod miastem Scio.

W dniu 15. Marca około południa ukazał się Admirał Miauli, z fregatą Hellas, z dwoma greckiemi brygantynami i kilkoma mniejszemi okrętami w kanale wyspy Scio, gdzie się jeszcze do dnia 18. znajdował, i przez swoję obecność utrudzał związki Turków na wyspie będących z przeciwległemi brzegami azyjatyckiemi. Fregata ta francuska Le fleur de Lys miała parlamentować z fregatą Hellas w kanale.

C. k. Vice - Konzul na wyspie Scio, Pan Stieporich, przybył do Smyrny w d. 20. Czerwca na pokładzie austryjackiej Peniszy La Vestale. (*D. A.*)

JP. Juliusz Plessner, będzie miał zaszczyt dać w przyszły Piątek dnia 25. Kwietnia o godzinie 5téj po południu, w sali redutowéj, koncert na gitarze. — Bilet do wnijścia na salę kosztuje 40 kr. M. K. — na galeryją i za dzieci 20 kr. M. K.

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Drukiem: Piotra Pillera.